

ZESPÓŁ PORADNI NR 3

Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna nr 6
Specjalistyczna Poradnia Wczesnej Diagnostyki i Rehabilitacji

20 - 863 Lublin, ul. Młodej Polski 30
tel./ fax (81) 741- 09- 30; 0-501-37-00-90
www.zp3.lublin.pl / e-mail: poczta@zp3.lublin.eu

CZYM JEST AUTYZM?

GAZETKA NR 17

opracowanie:
Katarzyna Ciopcia – pedagog specjalny, terapeuta ASD
Monika Sobkowicz – Serej – psycholog

CZYM JEST AUTYZM

Autyzm jest całościowym zaburzeniem rozwoju dziecka. Oznacza to, że u dotkniętych nim dzieci obserwuje się objawy nieprawidłowego funkcjonowania we wszystkich obszarach rozwoju. Pierwsze symptomy autyzmu pojawiają się bardzo wcześnie, często już u kilkunastomiesięcznych niemowląt, ale zawsze są widoczne przed ukończeniem przez dziecko 3 roku życia. Choć autyzm można zdiagnozować już u bardzo małych dzieci, to często diagnozuje się go również u nastolatków, a nawet osób dorosłych. Nie leczony może prowadzić do bardzo głębokich zaburzeń funkcjonowania w późniejszym wieku. Warto pamiętać, że zaburzenia autystyczne mają bardzo zróżnicowany charakter, nie tworzą jednolitego obrazu co do symptomatologii i głębokości zaburzeń. Dlatego obecnie w literaturze światowej używa się określenia „spektrum zaburzeń autystycznych”.

AUTYZM TO:

To JÓZEK, który rysuje swoje prace w prostym programie graficznym *Paint*. Jeśli ktoś podgląda jego pracę, widzi tylko plamy na monitorze, bo rysunki powstają w dużym powiększeniu. On jednak wie piksel po pikselu, kiedy i jaki efekt osiągnie.

To JĘDREK, który ma ataki autoagresji. Potrafi nagle uderzać głową o coś

twardego lub drapać się po całym ciele.

To TOMEK, który porozumiewa się z otoczeniem w sposób niewerbalny. Chociaż potrafi powtarzać różne słowa, zamiast nich wypowiada najczęściej jakieś niezrozumiałe dźwięki, czasami w najmniej odpowiedniej chwili.

To PIOTREK, u którego zmiana trasy powrotu ze szkoły, zmiana położenia jakiejś rzeczy w pokoju lub zmiana planu dnia wywołuje złość, przeradzającą się w furję.

To JACEK, który nie mówi, tylko piszczy, ale swoim pięknym uśmiechem potrafi rozbroić każdego.

To ANIA, która ma swoje rytuały. Odmierza linijką kotlet na równe kosteczki i chodzi po schodach w odpowiedni sposób.

To KAROLINA, która nie toleruje dźwięków o określonym natężeniu i wysokości.

Za pojęciem „autyzm” stoi konkretna OSOBA.

SYGNAŁY AUTYZMU...

Niestandardowa
zabawa
zabawkami

Trudność w budowaniu
relacji z innymi dziećmi

Nadaktywność
lub pasywność

Nad i podwrażliwość na
dźwięk i światło

Nieadekwatny
płacz
lub śmiech

Niezwykłe przywiązanie
do przedmiotów

Brak mowy lub
duże trudności

Brak akceptacji zmian

AUTISM PUZZLES

Registered Charity No: 1148010
Support when you need it the most.
www.autismpuzzles.co.uk
Tel: 07971 045128

Nieświadomość
zagrożeń

Registered Charity No: 1141655
Providing accredited training to people
dealing with challenging behaviour
www.halcyon-foundation.org.uk
Tel: 02920 553919

10 PRZYKAZAŃ DLA DZIADKÓW

**Twój wnuk ma autyzm.
Oto, co powinnaś/powinieneś
wiedzieć i o czym pamiętać.**

Po pierwsze.

Mówcie do mnie prostym, niedzielnym językiem. Mam problemy z rozumieniem mowy, dlatego mówcie do mnie używając prostych i krótkich zdań. Najlepiej mówcie używając tych samych słów i zwrotów „Daj rękę”. „Idziemy na spacer”.

Po drugie.

Przytulanie i buziaki. To nie jest moja mocna strona. Sami mnie tego nauczcie, ja pierwszy nie przyjdę Was pocałować. Może nie lubię słodkich buziaków, a wolę mocne dociskanie i podrzucanie do góry? Sprawdźcie! Ze mną trzeba ciągle próbować i dać mi czas żebym się oswoił z nowymi rzeczami i się ich nauczył. Bądźcie cierpliwi.

Po trzecie.

Lubię rutynę. W niej czuję się bezpieczny. Kiedy w kółko robię te same rzeczy, nie martwcie się. Lubię chodzić stałymi trasami, bo je znam. Lubię powtarzać pewne czynności w ten sam sposób, bo wtedy wiem o co chodzi i umiem sobie z nimi poradzić. Uczę się krok po

kroku. Kiedy lepiej zrozumie ten świat, to będę gotowy na nowe zwyczaje.

Po czwarte.

Zabawki! To jest problem, bo trudno mi coś kupić, czym umiałbym się bawić, z czego bym był zadowolony. Czasem sam nie wiem co lubię: reklamy w telewizji, literki w komputerze, koła w samochodach, ale czy to się nadaje na prezenty? Zwykle cieszę mnie proste rzeczy: bańki mydlane, skaczące żabki, migające światła latarki. Trudno zgadnąć co mi się teraz spodoba. Ale obserwujcie mnie, pytajcie rodziców i próbujecie. Proszę!

Po piąte.

Dziwne zachowania. Krzyki. Czasem zachowuję się dziwnie, ale to dlatego, że rzeczy miłe dla innych mogą mnie drażnić. Np. bolą mnie dźwięki, drażnią zapachy. Źle się czuję, gdy wokół jest dużo ludzi i zamieszanie. Wtedy krzyczę, bo jak pokazać innym, że coś mi przeszkadza? Nie umiem tego powiedzieć. Muszę się uczyć jak zmienić to zachowanie, to nie jest łatwe, dlatego proszę Was o cierpliwość!

Po szóste.

Zasady. Pamiętajcie, że jestem sprytny. Na pewno będę próbował, czy u Was wolno rozrzucać zabawki, wyjadać cukier z cukiernicy i robić inne rzeczy, których w domu mi nie wolno. Bądźcie twardzi i nie dajcie się nabrać że nic nie rozumiem. Ja tylko próbuję na co mi

pozwolicie. Podobno tak robią wszyscy wnuczki?

Po siódme.

Dieta jest bardzo ważna. Dieta nie leczy autyzmu, ale powoduje że będę spokojniejszy i łatwiej mi będzie się z Wami bawić. Dlatego nie dawajcie mi słodyczy, ani coca coli. Zapytajcie rodziców, czy nie szkodzi mi mleko. Może zamiast zwykłych ciasteczek dajcie mi takie bezglutenowe. Też są smaczne.

Po ósme.

Samodzielność. Uczcie mnie żebym sam się ubierał, sam jadł i sprzątał po sobie. Mogę przy Was udawać że nie umiem, nie mogę, źle się czuję. Pamiętajcie: jestem sprytny! Wyręczając mnie uczycie mnie bezradności.

Po dziewiąte.

Jesteście ważni. Z Wami czuję się silniejszy i moi rodzice też. Potrzebuję innych osób. Tylko pomoc innych pomoże mi oswoić ten świat.

I po dziesiąte.

Mam autyzm. Mam też różne talenty i umiejętności, które są ciekawsze niż moja niepełnosprawność. Szukanie i rozwijanie ich we mnie może sprawić, że z czasem mój autyzm nie będzie już taki ważny.

„Mam Brata/ Siostrę z autyzmem” – co czuje rodzeństwo dzieci z autyzmem?

Autyzm to bardzo złożone zaburzenie, które wpływa nie tylko na samą osobę z autyzmem, ale też na jej otoczenie i rodzinę.

Fakt, że jesteś Bratem/ Siostrą osoby z autyzmem może wywoływać w Tobie różne emocje. Możesz czasami:

- Wstydzić się, bo Twój Brat/ Siostra zachowuje się „dziwnie” na ulicy.
- Być zazdrosny, bo rodzice więcej czasu poświęcają Twojemu Bratu /Siostrze.
- Bać się, co będzie w przyszłości z Twoim Bratem/ Siostrą.
- Gniewać się na Twojego Brata/ Siostrę.
- Czuć się winny, że Twój Brat/ Siostra ma autyzm (tak naprawdę nie miałeś na to żadnego wpływu!).
- Czuć się samotny, bo masz mało kolegów/ koleżanek, których możesz zaprosić do domu.
- Czuć się zły, że nie masz czasu na rozwijanie swoich zainteresowań.

- Czuć się poszkodowany, bo masz za dużo obowiązków.
- Czuć się bezradny, bo nie umiesz wytłumaczyć innym problemów swojego Brata/ Siostry.
- Czuć się zbyt odpowiedzialnym za Brata/Siostrę.
- Czuć lęk przed zabawą, zostawianiem sam na sam z Bratem/Siostrą.
- Czuć strach, bo nie wiesz co to jest autyzm i jak go się leczy.

Jak mogę pomóc mojemu Bratu/ Siostrze z autyzmem?

Ważna rola rodzeństwa w terapii dziecka z autyzmem.

Przede wszystkim możesz:

- Akceptować to, że Twój Brat/ Siostra jest osobą z autyzmem.
- Zrozumieć, że czasami zachowuje się „dziwnie”, bo Jego/Jej mózg inaczej odbiera świat.
- Być cierpliwym i starać się rozumieć to, co chce przekazać Twój Brat /Siostra.
- Mówić prostym językiem, nie używać przenośni, porównań, żartów słownych.
- Pokazywać to, co mówisz na obrazkach lub piktogramach, pomagać sobie gestem.
- Wspierać w nauce nowych umiejętności.
- Pomagać w poznawaniu nowych osób.
- Bawić się i uczyć zasad, które panują w zabawie.
- Kochać Brata /Siostrę bezwarunkowo.

Literatura cytowana:

- <http://www.poradnikautystyczny.pl>
- <http://synapsis.org.pl>

Grafika:

- <http://portalzdrowiadziecka.pl/wp-content/uploads/2015/10/autyzm-dzieci%C4%99cy.jpg>
- <http://www.medonet.pl/m/crop/878/493/medonet/635826182838765555.jpg>
- http://www.zss.edu.pl/tl_files/zss/img/sygnaly%20autyzmu.jpg
- http://s.babyonline.pl/i/dziadek-wnuczka-ARTICLE_MAIN-39940.jpg
- <https://autyzmwszkole.files.wordpress.com/2016/04/rodzec584stwo.jpg?w=673&h=460>